O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

SABZINI SAVDOGA CHIQARISH VA TOVAR SIFATINI NAZORAT QILISH STANDARTI

(FFV-10:2023, IDT)

Rasmiy nashr

O‘zbekiston standartlar instituti
Toshkent

STANDARTLAR INSTITUTI #IB03361L10 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

So‘zboshi

1 O‘zbekiston standartlar instituti tomonidan **ISHLAB CHIQILDI.**

2 O‘zbekiston standartlar institutining 2026-yil 21-iyuldagi 26/XSt-26-sonli buyrug‘i bilan **TASDIQLANDI.**

3 Ushbu standart FVV-10:2023 “STANDARD FOR THE SALE OF CARROTS AND PRODUCT QUALITY CONTROL” xalqaro standartiga aynan o‘xshash.

4 DASTLABKI AMALGA KIRITILISHI

Ushbu milliy standart va unga bo‘lgan o‘zgartishlarni O‘zbekiston hududida amalga kiritish haqidagi axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarida chop etiladi.

Ushbu standartni O‘zbekiston hududida rasmiy tarqatish mutlaq huquqi O‘zbekiston standartlar institutiga tegishli

STANDARTLAR INSTITUTI #IB03361L10 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

ESLATMA

Qishloq xo‘jaligi maxsulotlari sifati standartlari bo‘yicha ishchi guruh

Birlashgan Millatlar Tashkilotining Yevropa Iqtisodiy Komissiyasining (BMT YIK) Qishloq xo‘jaligi maxsulotlari sifati standartlari bo‘yicha ishchi guruhi tomonidan ishlab chiqilgan tijorat sifat standartlari xalqaro savdoni osonlashtirishga, yuqori sifatli ishlab chiqarishni rag‘batlantirishga, rentabellikni oshirishga va iste‘molchilar manfaatlarini himoya qilishga yordam beradi. BMT YIK standartlari hukumatlar, ishlab chiqaruvchilar, tadbirkorlar, importchilar va eksportchilar hamda boshqa xalqaro tashkilotlar tomonidan qo‘llaniladi. Ular yangi meva va sabzavotlar, quruq va quritilgan mahsulotlar, urug‘lik kartoshka, go‘sht, kesilgan gullar, tuxum va tuxum mahsulotlari kabi keng turdagi qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini qamrab oladi.

Birlashgan Millatlar Tashkilotining har qanday a‘zosi Ishchi guruh faoliyatida teng huquqli asosda ishtirok etishi mumkin. Qishloq xo‘jaligi standartlari haqida qo‘shimcha ma‘lumot olish uchun bizning veb-saytimizga tashrif buyuring: http://www.unece.org/trade/agr/welcome.html.

Ushbu qayta ko‘rib chiqilgan Sabzi standarti 2021-yilda Ishchi guruh tomonidan ko‘rib chiqilgan va qabul qilingan ECE/CTCS/WP.7/2021/15 hujjatiga asoslangan (COVID-19 davrida maxsus tartib-taomillarga muvofiq sukut saqlash tartibi qo‘llaniladi).

Ushbu nashrda qo‘llanilgan nomlar va materiallarning taqdim etilishi BMT Kotibiyati tomonidan har qanday mamlakat, hudud, shahar yoki viloyatning, yoxud ularning hokimiyat organlarining huquqiy maqomi, shuningdek, ularning chegaralari yoki hududiy daxlsizligini belgilash borasida biron-bir fikr bildirilishini anglatmaydi. Kompaniya nomlari yoki tijorat mahsulotlarining eslatib o‘tilishi BMT tomonidan ularni qo‘llab-quvvatlash yoki ma‘qullashni bildirmaydi.
Barcha materiallardan erkin foydalanish yoki ularni qayta chop etish mumkin, biroq asl manbaga havola ko‘rsatilishi talab etiladi.
Har qanday sharhlar yoki so‘rovlar yuzasidan quyidagi manzil bo‘yicha biz bilan bog‘lanishingizni so‘raymiz:
Qishloq xo‘jaligi standartlari bo‘limi
Iqtisodiy hamkorlik va savdo divizioni
Birlashgan Millatlar Tashkilotining Yevropa iqtisodiy komissiyasi
Palais des Nations
CH-1211 Jeneva 10, Shvetsariya
Elektron pochta: agristandards@un.org

STANDARTLAR INSTITUTI #IB03361L10 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

SABZINI SAVDOGA CHIQARISH VA TOVAR SIFATINI NAZORAT QILISH STANDARTI

СТАНДАРТ ПРОДАЖИ МОРКОВИ И КОНТРОЛЯ КАЧЕСТВА ПРОДУКЦИИ

STANDARD FOR THE SALE OF CARROTS AND PRODUCT QUALITY CONTROL

Amalga kiritish sanasi 01.08.2026 yil

I. Mahsulot ta‘rifi

Ushbu standart iste‘molchiga yetkazib berish uchun yangi Daucus carota L. dan yetishtirilgan navlarga (kultivarlarga) tegishli, sanoatda qayta ishlash uchun sabzi bundan mustasno.

Sabzi bargli yoki bargsiz sotilishi mumkin.

II. Sifatga oid qoidalar

Standartning maqsadi sabzini tayyorlash va qadoqlashdan keyin uning sifat talablarini aniqlashdir.

Biroq, agar eksport/jo‘natishdan keyingi bosqichlarda qo‘llanilsa, mahsulotlar standart talablariga nisbatan quyidagilarni ko‘rsatishi mumkin:

• yangilik va taranglikning biroz yo‘qligi

• Qo‘shimcha” sinfdan tashqari boshqa sinflarga ajratilgan mahsulotlar uchun, ularning rivojlanishi va buzilish tendentsiyasi tufayli ozgina yomonlashuv.

Mahsulotlar egasi/sotuvchisi bunday mahsulotlarni namoyish eta olmaydi yoki sotishga taklif qila olmaydi, yoki ushbu standartga muvofiq bo‘lmagan boshqa usulda yetkazib bera olmaydi yoki sota olmaydi. Egasi/sotuvchi bunday muvofiqlikka rioya qilish uchun javobgardir.

A. Minimal talablar

Barcha sinflarda, har bir sinf uchun maxsus qoidalar va ruxsat etilgan chetlanishlar rioya qilingan holda, sabzi quyidagilar bo‘lishi kerak:

• butunligicha

• sog‘lom; chirishi yoki yomonlashishi natijasida iste‘mol qilishga yaroqsiz holga keltiradigan mahsulotlar chiqarib tashlanadi

• toza, ya‘ni:

• yuvilgan bo‘lsa, deyarli ko‘rinadigan begona moddalardan xoli

• yuvilmagan bo‘lsa, deyarli ortiqcha tuproq va aralashmalardan xoli

• zararkunandalardan deyarli xoli

• zararkunandalar keltirib chiqaradigan zararlardan deyarli xoli

• qattiq

• ayrisomon bo‘lmagan

• ikkilamchi ildizlardan xoli

• yog‘ochsimon emas

• gullab ketmagan

• g‘ayritabiiy tashqi namlikdan xoli

• begona hid va/yoki ta‘mdan xoli.

Rasmiy nashr

STANDARTLAR INSTITUTI #IB03361L10 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

Ustiga qo‘yilgan sabzi uchun barglar tekislangan yoki ildizning yuqori qismidan kesilgan bo‘lishi kerak. Bargli sabzi uchun ular sog‘lom, yangi va toza bo‘lishi kerak. Barglari qirqilishi mumkin.

Sabzilarning saqlash holatini yaxshilash uchun quyidagilar ta‘minlanishi kerak:

• tashish va qayta ishlashga bardosh berish
• belgilangan joyga qoniqarli holatda yetib kelish.

B. Tasnifi

Sabzi quyida ta‘riflanganidek, uchta sinfga bo‘linadi:

(i) “Ekstra” sinf

Bu sinfdagi sabzi yuqori sifatli va yuvilgan bo‘lishi kerak. Ular nav turiga xos bo‘lishi kerak.

Ildizlari quyidagicha bo‘lishi kerak:

• silliq
• yangi ko‘rinishga ega
• bir xil shaklda
• yoriqlarsiz
• ko‘karishlar va yorilishlarsiz
• sovuq tufayli shikastlanmagan
• yashil yoki binafsha/binafsha rangli ustki qismlarsiz.

Ular nuqsonlardan xoli bo‘lishi kerak, juda kichik yuzaki nuqsonlar mahsulotning umumiy ko‘rinishiga, sifatiga, saqlash muddatiga va qadoqdagi ko‘rinishiga ta‘sir qilmasa ruhsat etiladi.

(ii) I sinf

Bu sinfdagi sabzi sifatli bo‘lishi kerak. Ular navli yoki nav turiga xos bo‘lishi kerak.

Ildizlari yangi ko‘rinishda bo‘lishi kerak.

Biroq, quyidagi kichik nuqsonlarga yo‘l qo‘yilishi mumkin, agar ular mahsulotning umumiy ko‘rinishiga, sifatiga, saqlash sifatiga va qadoqdagi ko‘rinishiga ta‘sir qilmasa:

• shaklidagi kichik nuqson
• rangidagi kichik nuqsonlar
• tuzalgan kichik yoriqlar
• ishlov berish yoki yuvish natijasida paydo bo‘lgan kichik yoriqlar yoki yorilishlar
• yashil yoki binafsha/binafsha rangli ustki qismi:
• uzunligi 10 sm dan oshmaydigan ildizlar uchun 1 sm uzunlikda
• boshqa ildizlar uchun 2 sm.

Bargli sabzi bo‘lsa, barglari biroz rangsizlanishi mumkin.

(iii) II sinf

Bu sinfga yuqori sinflarga kiritilmaydigan, ammo yuqorida ko‘rsatilgan minimal talablarga javob beradigan sabzi kiradi.

Sabzi sifati, saqlanish sifati va ko‘rinishi jihatidan asosiy xususiyatlarini saqlab qolgan taqdirda, quyidagi nuqsonlarga yo‘l qo‘yilishi mumkin:

• shakldagi nuqsonlar
• rangdagi nuqsonlar
• markazga yetib bormaydigan tuzalgan yoriqlar
• ishlov berish yoki yuvish natijasida yoriqlar
• ikki uchli
• ba‘zi ikkilamchi ildizlar
• yashil yoki binafsha/binafsha rangli tepaliklar:
• uzunligi 10 sm dan oshmaydigan ildizlar uchun 2 sm uzunlikda
• boshqa ildizlar uchun 3 sm.

STANDARTLAR INSTITUTI #IB03361L10 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

Bargli sabzi bo‘lsa, barglar biroz rangsizlanishi mumkin.

III. Kalibrlashga oid qoidalar

O‘lcham bargsiz bo‘lganda ildizning maksimal diametri yoki og‘irligi bilan belgilanadi.

Minimal o‘lcham quyidagicha bo‘lishi kerak:

• Erta pishadigan sabzi va mayda ildizli navlar uchun o‘lcham diametri bo‘yicha 10 mm va og‘irligi bo‘yicha 8 g.

• Asosiy kechkipishar sabzi va katta ildizli navlar uchun diametri bo‘yicha 20 mm va og‘irligi bo‘yicha 50 g.

Maksimal o‘lcham quyidagicha bo‘lishi kerak:

• Erta pishadigan sabzi va mayda ildizli navlar uchun diametri bo‘yicha 40 mm va og‘irligi bo‘yicha 150 g.

• Asosiy kechkipishar sabzilar va yirik ildizmevali navlarning “Ekstra” sinfi uchun: diametr bo‘yicha saralanganda 45 mm ni va vazn bo‘yicha saralanganda 200 g ni tashkil etadi.

Hajmning bir xilligini ta‘minlash uchun bir xil qadoqdagi mahsulotlar orasidagi o‘lcham diapazoni quyidagilardan oshmasligi kerak:

• Extra sinfi uchun 20 mm yoki 150 g

• I sinf uchun 30 mm yoki 200 g.

IV. Ruxsat etilgan ruhsat etilgan chetlanishlar

Barcha marketing bosqichlarida, har bir partiyadagi ko‘rsatilgan sinf talablariga javob bermaydigan mahsulotlar uchun sifat va o‘lchamlar bo‘yicha quyidagi ruxsat etilgan chetlanishlarga yo‘l qo‘yiladi.

A. Sifat bo‘yicha ruxsat etilgan chetlanishlar

(i) Ekstra sinf

Umumiy hisobda miqdori yoki vazni bo‘yicha 5 % gacha ushbu nav talablariga to‘liq javob bermaydigan, biroq birinchi nav talablariga mos keladigan sabzilar mavjud bo‘lishiga ruxsat etiladi. Ushbu sinf doirasida umumiy miqdorning 0,5 % dan ko‘p bo‘lmagan qismi ikkinchi nav sifat talablariga javob beradigan mahsulotlardan iborat bo‘lishi mumkin.

Bundan tashqari, ustki qismida yashil yoki to‘q binafsha/binafsha rang izlari bo‘lgan sabzilar miqdori vazn bo‘yicha jami 5 foizgacha bo‘lishiga ruxsat etiladi.

---

1. O‘sishi to‘xtatilmagan ildizmevalar.

2. Muvofiqlikni tekshirish birlamchi yoki birlashgan namunalarni baholash orqali amalga oshiriladi. U tasodifiy tanlash usuli bilan olingan namunalar sifati to‘pning umumiy sifatini aks ettiradi (reprezentativ hisoblanadi) degan prezumpsiya prinsipiga asoslanadi. Muvofiqlikni tekshirish bo‘yicha IHTT (OECD) Ishchi qoidalarini mahsulot jo‘natish bosqichlarida, shuningdek, oziq-ovqat mahsulotlari bilan savdo qiluvchi ulgurji va taqsimlash markazlarida hamda chakana savdo do‘konlarining omborxonalarida operatorlar (xo‘jalik yurituvchi subyektlar) tomonidan ham qo‘llanilishi tavsiya etiladi.

STANDARTLAR INSTITUTI #IB03361L10 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

(ii) I sinf

Sinf talablariga javob bermaydigan, ammo II sinfdagi talablarga javob beradigan sabzi miqdorining umumiy miqdori 10 foizni tashkil etishi mumkin. Ushbu sinf doirasida jami 1 foizdan ko‘p bo‘lmagan miqdorda II sinfdagi sifat talablariga ham, minimal talablarga ham javob bermaydigan mahsulotlar yoki chirishga uchragan mahsulotlar bo‘lishi mumkin. Biroq, uchlarini yo‘qotgan singan sabzi va/yoki sabzi ushbu sinfdan chiqarib tashlanadi.

Bundan tashqari, uchlarini yo‘qotgan singan sabzi va/yoki sabzi miqdorining umumiy miqdori 10 foizni tashkil etishi mumkin.

(iii) II sinf

Na sinf talablariga, na minimal talablarga javob bermaydigan sabzi miqdorining umumiy miqdori 10 foizni tashkil etishiga yo‘l qo‘yilmaydi. Ushbu ruhsat etilgan chetlanishlar doirasida jami 2 foizdan oshmasligi kerak, bu esa chirishga uchragan mahsulotlardan iborat bo‘lishi mumkin.

Bundan tashqari, singan sabzi miqdorining umumiy miqdori 25 foizni tashkil etishiga yo‘l qo‘yiladi.

B. O‘lcham bo‘yicha ruxsat etilgan chetlanishlar

Barcha sinflar uchun (agar o‘lchamlari bo‘lsa): o‘lcham talablariga javob bermaydigan sabzi miqdorining umumiy 10 foizi miqdorida, soni yoki vazni bo‘yicha ruxsat etiladi.

V. Tovar ko‘rinishiga oid qoidalar

A. Bir xillik

Har bir qadoq tarkibi bir xilda bo‘lishi va faqat bitta kelib chiqishga ega, bir xil navga yoki nav turiga mansub, bir xil sifat sinfi va o‘lchamdagi (agar o‘lchamlarga ajratilgan bo‘lsa) sabzilardan iborat bo‘lishi kerak.

Biroq, sifati va har bir tegishli nav turi va/yoki rangi bo‘yicha kelib chiqishi bir xil bo‘lishi sharti bilan, bir-biridan yaqqol ajralib turuvchi turli nav turlariga va/yoki ranglarga mansub sabzilar aralashmasini bitta qadoqqa birgalikda joylashtirishga ruxsat etiladi. Bunday aralashmalar bo‘lgan taqdirda, o‘lchamlarning bir xilligi talab etilmaydi.

Qadoq tarkibining ko‘rinib turgan qismi butun qadoq tarkibining xususiyatlarini to‘liq aks ettirishi kerak.

B. Qadoqlash

Mahsulot uning tegishli darajada saqlanishini ta‘minlaydigan tarzda qadoqlanishi lozim.

Qadoq ichida foydalaniladigan materiallar toza bo‘lishi va mahsulotga tashqi yoki ichki zarar yetkazmaydigan sifatda bo‘lishi kerak.

Xususan, qog‘oz yoki savdo tavsiflari tushirilgan yorliqlardan foydalanishga, matn yozish yoki yorliq yopishtirish uchun toksik bo‘lmagan siyoh yoki yelim qo‘llanilishi sharti bilan, ruxsat etiladi.

Qadoqlarda hech qanday begona moddalarning bo‘lishiga yo‘l qo‘yilmaydi.

VI. Tamg‘alashga oid qoidalar

Har bir qadoq[1] quyidagi ma‘lumotlarni o‘z ichiga olishi shart: yozuvlar bir tomonda jamlangan, aniq o‘qiladigan, o‘chmaydigan tarzda belgilangan hamda tashqi tomondan ko‘rinadigan bo‘lishi lozim.

---

[3] Ushbu tamg‘alash qoidalari mazkur ma‘lumotlar ko‘rsatilgan qadoqlarda taqdim etiladigan chakana savdo qadoqlariga (sotuv qadoqlariga) nisbatan tatbiq etilmaydi. Biroq, ular alohida (yakka tartibda) taqdim etiladigan chakana savdo qadoqlariga (oldindan qadoqlangan mahsulotlarga) nisbatan tatbiq etiladi.

STANDARTLAR INSTITUTI #IB03361L10 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

VI. Tamg‘alashga oid qoidalar

Har bir qadoq[1] quyidagi ma‘lumotlarni o‘z ichiga olishi shart: yozuvlar bir tomonda jamlangan, aniq o‘qiladigan, o‘chmaydigan tarzda belgilangan hamda tashqi tomondan ko‘rinadigan bo‘lishi lozim.

A. Identifikatsiya belgilari

Qadoqlovchi yoki jo‘natuvchi/eksportchi:

Nomi va jismoniy manzili (masalan, ko‘cha/shahar/hudud/pochta indeksi hamda, agar kelib chiqish mamlakatidan farq qilsa, mamlakat nomi) yoki bunday tizimni qo‘llayotgan mamlakat BMTning Yevropa iqtisodiy komissiyasi (BMT YIK) Kod belgilari reyestrida[5] ro‘yxatga olingan bo‘lsa, milliy vakolatli organ tomonidan rasman tan olingan kod belgisi[4]. Ko‘cha nomi mavjud bo‘lmagan hollarda, jismoniy manzil ferma yoki ob‘yekt nomi, eng yaqin qishloq, shahar, hudud va pochta indeksidan iborat bo‘lishi mumkin; yoki GPS koordinatalari va pochta qutisi (PO Box) manzili eng yaqin shahar, hudud va mamlakat nomi bilan birgalikda taqdim etilganda jismoniy manzil sifatida qabul qilinadi[6].

B. Mahsulot xususiyati

Agar tarkibi tashqaridan ko‘rinmasa:

• “Sabzi bog‘lamlari” yoki “sabzi”

• “Erta pishgan sabzi” yoki “kechki pishgan sabzi”

• Agar sabzilarning aniq turli xil navlari yoki ranglari aralashmasi bo‘lsa, “Sabzi aralashmasi” yoki unga tenglashtirilgan nom. Agar mahsulot tashqaridan ko‘rinmasa, nav turlari yoki ranglari hamda har birining qadoqdagi miqdori ko‘rsatilishi kerak.

C. Mahsulotning kelib chiqishi

• Kelib chiqqan mamlakat va ixtiyoriy ravishda yetishtirilgan tuman yoki milliy, mintaqaviy yoki mahalliy joy nomi.

• Turli kelib chiqishi bo‘lgan sabzilarning aniq farq qiladigan nav turlari va/yoki ranglari aralashmasi holatida, har bir kelib chiqqan mamlakatning ko‘rsatkichi tegishli nav turi va/yoki rangi nomi yonida paydo bo‘ladi.

D. Tovar tavsiflari

• Sinfi

• Hajmi (agar o‘lchami bo‘lsa) minimal va maksimal diametrlar yoki og‘irliklar sifatida ifodalanadi (ixtiyoriy)

• Sabzi bog‘lamlari soni (bo‘g‘lamlarga bo‘lingan holda).

E. Rasmiy nazorat belgisi (ixtiyoriy)

1962-yilda qabul qilingan

---

[4] Bir qator mamlakatlarning milliy qonunchiligi nomi va manzilini aniq ko‘rsatishni talab qiladi. Biroq, kod belgisi qo‘llanilgan taqdirda, "qadoqlovchi va/yoki jo‘natuvchi" (yoki unga tenglashtirilgan qisqartmalar) kabi havola kod belgisi bilan uzviy bog‘liq holda ko‘rsatilishi shart hamda ushbu kod belgisidan oldin, agar u kelib chiqish mamlakati bo‘lmasa, uni tan olgan mamlakatning ISO 3166 (alfa-2) standarti bo‘yicha mamlakat/hudud kodi ko‘rsatilishi lozim.

[5] Qarang: http://www.unece.org/trade/agr/codemarkregistry.html.

[6] Amerika Qo‘shma Shtatlarining pochta qutisi (PO Box) manzilidan foydalanish bo‘yicha e‘tirozi (izohi): bunday manzil korxonani tekshirish yoki mahsulotlarni qaytarib olish holatlarida tezkor choralar ko‘rish imkonini bermasligi mumkin hamda ushbu mamlakatning qadoqlovchi va/yoki jo‘natuvchi/eksportchiga oid tamg‘alash bo‘yicha milliy talablariga kirmaydi.

[7] To‘liq yoki keng qo‘llaniladigan nom ko‘rsatilishi lozim.

STANDARTLAR INSTITUTI #IB03361L10 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

Oxirgi marta 2021 yilda qayta ko‘rib chiqilgan.
2023 yilgi standartlarning namunaviy shakliga muvofiqlashtirilgan.

Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkilotining (OECD) meva va sabzavotlar uchun xalqaro standartlarni qo‘llash sxemasi ushbu standartni qo‘llash bo‘yicha illyustratsiyalar bilan boyitilgan tushuntiruvchi risolani chop etgan. Mazkur nashrni OECD kitob do‘konidan www.oecdbookshop.org manzili orqali xarid qilish mumkin.

STANDARTLAR INSTITUTI #IB03361L10 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI